

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Præcipuæ objectiones solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

logia, quam hinc in via acquirimus, & quam diximus remanere in patria; & ista est formaliter discursiva, ex principiis enim lumine gloriæ cognitis, & in Deo manifestatis, per discursum, & lumen naturale intellectus, deducit conclusiones quas per proprias species cognoscit extra verbum; & sic lumen gloriæ non concurrat immediatè ad assensum illarum, sed median- te lumine naturali intellectus discurrunt, & ratiocinantis circa principia clarè cognita, & in verbo manifestata: unde talis scientia non est perfectè nec entitatiè supernaturalis, sed imperfectè tantùm, & radicaliter, seu præsuppositiue, vt infra ostendemus de Theologia existente in nobis viatoribus, quæ deducit suas conclusiones ex principiis obscurè reuelatis. Tertia tandem scientia est purè naturalis, quam Beati habent de rebus naturalibus, per principia lumine naturali nota; & hæc est multiplex specie, iuxta diuersitatem specificam objectorum circa quæ versatur, & remanet in Dæmonibus: quia in illis, vt docet Dionysius, omnia naturalia integra remanere.

Inferes secundò: illos qui hinc in via fuerunt Theologi (ceteris paribus) plura cognoscere in patria extra verbum, per proprias species, hinc in via proprio labore & studio comparatas, quam alios qui non fuerunt Theologi. Quia (vt ostendimus) habitus Theologiæ in via acquisitus, remanet in patria, & se extendit ad ea omnia clarè videnda, quæ in via obscurè cognoscebat.

Inferes tertio: Theologiam quam hinc in via acquirimus, non remanere in patria, solùm ad ornatum, sed etiam ad exercitium. Vt enim exposuimus in quarto notabili, illi habitus remanent in patria, non solùm ad ornatum, sed etiam ad exercitium, quorum exercitium non est impossibile cum statu beatitudinis: at discurre- re, & per lumen naturale intellectus, ex articulis fidei clarè visis, & in verbo manifestatis, conclusiones inferre, non repugnat statui beatitudinis: sicut cognitio vespertina, quam Angeli habent de rebus, secundùm quod habent esse in propria natura, non repugnat cognitioni matu- ritæ, per quam illas cognoscunt secundùm quod habent esse in verbo: ergo habitus Theologiæ remanet in patria, non solùm ad ornatum, sed etiam ad exercitium.

§. IV.

Præcipua objectiones soluntur.

17. **O**bjicies primò contra primam conclusio- nem: Scientia subalternans, teste Ari- stotele 1. Post. debet dicere propter quid de princi- piis subalternantis, id est debet illa demonstra- tiue probare; unde communiter dicitur, *Vbi desinit Phisicus, ibi incipit Medicus*: id est con- clusiones scientiæ subalternantis, qualis est Phy- sica, debent esse principia subalternatæ, qualis est Medicina: sed scientia Dei & Beatorum, non dicit propter quid de principiis Theologiæ; quia illa sunt articuli fidei, qui sunt indemonstrabiles, nec possunt probari per causam: ergo &c.

Confirmatur: scientia subalternans non debet attingere veritates, & conclusiones, quæ in sub- alternata demonstrantur, alioquin illæ scientiæ non distinguenter: sed scientia Dei, cum sit infinita, attingit veritates, & conclusiones quæ demonstrantur in nostra Theologia: ergo &c.

Ad objectionem respondeo maiorem esse ve- ram in scientiis discursiuis, quales sunt scientiæ

A subalternantes ordinis naturalis, secùs autem quando subalternans non est discursiva, vt con- tingit in proposito. Vnde ad saluandam subal- ternationem Theologiæ, ad scientiam Dei & Beatorum, sufficit quod in illis articuli nostræ fidei notificentur & clarè cognoscantur, non au- tem requiritur quod demonstrantur. Adde quod, in scientia Dei & Beatorum, demonstrantur plu- res articuli nostræ fidei (vt quod Deus sit trinus in personis, omnipotens, æternus &c.) per nat- uram diuinam, tanquam per causam virtuales, seu rationem à priori Diuinorum Attributorum: licet enim scientia Dei & Beatorum, non sit for- maliter discursiva, virtualiter tamen discurret, quatenus vnico & simplicissimo intuitu, videt ef- fectus in causis, & conclusiones in principiis.

B Ad confirmationem dicendum est primò: ma- jorem esse veram, quando scientia subalternans est finita & limitata, quales sunt scientiæ subal- ternantes ordinis naturalis: secùs verò, si sit infi- nita, & comprehensiva, qualis est scientia Dei: tunc enim debet ad omnia se extendere, nec so- lum attingere principia, sed etiam conclusiones scientiæ subalternatæ.

Secundò dici potest, maiorem esse quidem ve- ram in scientiis naturalibus, propter idem lumen naturale, & eundem modum procedendi, qui in illis reperitur; non tamen in supernaturalibus, ratione opposita; sufficit enim ad diuersitatem, & subalternationem scientiarum, quod procedant sub diuersa ratione formali, siue sub diuerso lumine, quorum vnum dependeat & subordine- tur alteri, vt contingit in nostra Theologia, res- pectu scientiæ beatæ.

C Objicies secundò: omnis scientia subalterna- ta habet objectum contractius, quam subalter- nans, vt constat in Musica, & Perspectiua, quæ limitant & contrahunt objectum Arithmetice & Geometriæ, per aliquam differentiam acciden- talem, quam illi superaddunt: sed Theologia habet idem omnino objectum, ac scientia Dei, & Beatorum, scilicet Deum sub ratione Deita- tis, vt constabit ex dicendis articulo sequenti: ergo ipsi non subalternantur.

Respondeo primò, maiorem esse veram, quando scientia subalternans versatur circa ob- jectum finitum & limitatum: tunc enim subal- ternata debet illud contrahere, per aliquam dif- ferentiam accidentalem, ratione cuius habeat nouam scibilitatem, & sit radix nouarum prop- rietatum, quæ in illa demonstrantur: secùs au- tem quando subalternans versatur circa ob- jectum infinitum, & illimitatum; illud enim, ra- tione suæ infinitatis, sine additione alicujus dif- ferentiæ accidentalis, plures habere potest mo- dos cognoscibilitatis, & scibilitatis, ratione quo- rum, prout substat diuersis luminibus, diuersas potest terminare scientias, vt antea exposui- mus.

D Respondeo secundò, quod licet Deus sit in se simplicissimus, vt tamen subest lumini gloriæ, sub qua ratione est objectum scientiæ Beatorum, magis latè patet, & plura in eo cognoscuntur, quam vt subest lumini fidei, & obscurè reuelationis, sub qua ratione est objectum nostræ Theologiæ: quare illa habet objectum contra- ctius, & minùs latè patens, quam scientia Bea- torum cui subalternatur.

E Objicies tertio: non est propriè subalternatio inter scientiam & habitum primorum principio- rum, vt docent Philosophi, quando agunt de

18.

19.

subalternatione scientiarum: sed scientia beata est habitus primorum principiorum respectu Theologiæ, cum per lumen gloriæ, & visionem beatam, articuli fidei, qui sunt principia nostræ Theologiæ, manifestentur, & reuelentur: ergo inter Theologiam, & scientiam beatam, non est vera & propria subalternatio.

Respondeo scientiam beatam habere simul rationem scientiæ subalternantis, & habitus primorum principiorum, respectu nostræ Theologiæ: quatenus enim vno & simplici intuitu, fertur in essentiam diuinam, & in omnia quæ in ea sunt formaliter, habet rationem habitus principiorum; in quantum verò sic videt essentiam diuinam, eiusque attributa, vt cognoscat vnã esse causam virtualem, & rationem à priori alterius, habet rationem scientiæ; & ipsi hoc modo sumptæ dicimus Theologiam nostram propriè subalternari.

20. Obijcies vltimò contra secundam conclusionem: Apostolus 1. ad Corinth. 13. docet quod in Cælo lingue cessabunt, & scientia destruetur: Ergo Theologia non remanebit, sed destruetur in patria.

Confirmatur: adueniente perfecto, euacuatur imperfectum, vt ibidem dicit Apostolus: sed Theologia nostra, cum sit obscura, & ineuidens, est cognitio imperfecta: ergo destruetur, adueniente visione beatificã, quæ est perfecta cognitio.

Respondeo quod sicut quando Scriptura dicit, quod elementa post diem Iudicij dissoluentur: hoc non intelligitur de destructione quantum ad substantiam, sed solum quantum ad statum, vel modum; quatenus scilicet mutabitur in statum perfectiorem: ita similiter quando Apostolus dicit, quod scientia destruetur, hoc non debet intelligi de destructione quantum ad substantiam, sed solum quantum ad modum obscuritatis, vel ineuidentiæ, quem nunc habet, vel quantum ad modum operandi imperfectum, scilicet per conuersionem ad phantasmata, & per species à sensibus acceptas: vterque enim hic modus cognoscendi in patria destruetur, quia tunc (vt docet D. Thomas, super hunc locum Apostoli) non erit ex necessitate, sed ex electione, conuersio ad phantasmata. Et hunc esse sensum Apostoli patet satis ex contextu litteræ, subdit enim: *Cum autem venerit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est.* Quod statim probat exemplo paruulorum, quorum imperfecta sapientia, & loquela destruitur cum ætate: non enim destruitur eorum sapientia & loquela simpliciter, sed quantum ad imperfectionem; quia adulti melius sapiunt, & loquuntur.

Ad confirmationem dicendum cum eodem S. Doctore 1. parte quæst. 58. art. 7. ad 3. *Quod veniente perfecto euacuatur imperfectum, quod ei opponitur: sicut fides quæ est eorum quæ non videntur, euacuatur, visione veniente.* Non autem necesse est, quod adueniente perfecto, euacuatur imperfectum, quod ei non opponitur. Sicut quia imperfectio cognitionis vespertinæ, non opponitur perfectioni cognitionis matutine, per illam non euacuatur, vt ibidem docet Sanctus Thomas. Unde cum Theologia nostra non opponatur visioni beatæ, quia non importat ineuidentiã posituam, sicut fides, sed negatiuam tantum (vt antea exposuimus) non euacuatur adueniente visione, sicut fides, sed potius perfici-

tur, & consummatur, sicut charitas; vel sicut donum scientiæ, & sapientiæ, aliæque virtutes, & dona, quæ non repugnant statui beatitudinis.

ARTICVLVS III.

Quodnam sit subiectum vel obiectum nostræ Theologiæ?

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas resoluitur.

Notandum primò ex Capreolo quæst. 4. prologi art. 1. concl. 2. quod in qualibet scientia, aliquo modo differunt subiectum, & obiectum; obiectum enim scientiæ est conclusio in illa demonstrata: subiectum verò est illud quod subijcitur in conclusionibus, & de quo prædicata aliqua, seu passiones demonstrantur. Veruntamen secundum communem Theologorum vsum, subiectum & obiectum, pro eodem communiter accipiuntur, & idcirco in titulo quærimus, quodnam sit subiectum, vel obiectum Theologiæ?

Notandum secundò, obiectum esse duplex, aliud materiale, aliud formale. Obiectum materiale, dicitur illud quod non per se & ratione sui attingitur à scientia, sed ratione obiecti formalis. Formale autem est illud quod per se & ratione sui consideratur: v. g. in potentia visiva, corpus est obiectum materiale, quia non percipitur ratione sui, sed ratione coloris quo afficitur: ipse verò color, quia percipitur ratione sui, dicitur obiectum formale.

Notandum tertio cum Caietano, hic art. 3. obiecti formalis duas esse rationes formales distinguendas: aliam quæ dicitur ratio formalis que: aliam quæ vocatur ratio formalis sub qua. Ratio que est res ipsa quæ à potentia, vel scientia percipitur: ratio sub qua illa dicitur, quæ mediante ratio quæ in esse rei consideratur: v. g. in eadem potentia visiva, ratio que, est color: ratio verò sub qua, est lux, quia mediante luce visus percipit colorem.

Notandum quarto, aliquid posse dici reuelatum dupliciter. Primò, formaliter & immediatè, sicut reuelatum est, Deum esse trinum, Christum esse hominem. Secundò, virtualiter & mediatè, quando scilicet in re immediatè reuelata, alia virtualiter continetur, vel tanquam effectus in causa, vel proprietates in essentia, quæ per discursum deducitur: quo pacto in ista propositione, *Christus est homo, hæc, Christus est sensibilis*, virtualiter, & mediatè censetur reuelata. His præsuppositis.

Dico, obiectum formale & specificatiuum Theologiæ, esse Deum, sub ratione Deitatis, vt cadit sub reuelatione virtuali: ita quod ipsa Deitas sit ratio formalis que: reuelatio verò diuina, virtualis, & mediata, ratio formalis sub qua. Obiectum autem materiale, extensiuum, & terminatiuum, quodcumque reuelatum à Deo. In hac sententia sic explicata, iam ferè omnes conueniunt: quamuis olim quidam antiqui Theologi assignauerint alia diuersa obiecta, vt res & signa, Christum vt Redemptorem, vel opus nostræ reparationis, Deum vt præmiatorem, vel vt vltimum finem, actum meritorium, & similia: *Attendentes* (inquit S. Doctor hic art. 7.) *ad ea quæ tractantur in ista scientia, non ad rationem secundum quam considerantur.*

Prima